

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon štev. 552

LJUBLJANA, dne 13. maja 1924.

Telefon štev. 552

STEV. 57.

Iz gospodarskega kongresa v Skoplju.

V soboto, dne 10. t. m. so se na gospodarskem kongresu v Skoplju vršile predkonferenčne udeležnikov po sekcijah. Predkonferenca je otvoril s kratkim pozdravnim govorom predsednik Trgovske in obrtniške zbornice g. Toma Popović, ki je tekom svojega govora izvajal: »Tri dolga leta smo nosili v srcu iskreno željo, da vas privabimo k sebi na jug in vam pokažemo naša sijajna, krasna in neizmerna polja ter gore, naša mesta in kraje ter vam na licu mesta dokažemo, da Južna Srbija ni tako strašna in ni tako nesrečna, kakor bi si mogli domišljati daleč od nje, v vaših bogatih in naprednih krajih. Mi smo od nekdaj upirali oči na sever, kjer ste imeli kljub vsem skrbe in težavam vendar le že od nekdaj mirnejše in srečnejše življenje, nego v Južni Srbiji. Ko smo vam danes prožili roke in vas pozdravljali, smo bili ponosni tudi na sebe, da ste se odzvali našemu pozivu, ponosni na sebe, ker se nam je kljub vsem presodkom posrečilo, da izvojujemo gospodarstvu v Južni Srbiji prvo veliko zmago: osebni stik in snidenje z gospodarskimi krogi na severu.« G. Popović je nato prečital brzojavne pozdrave, ki so došli na kongres iz raznih krajev naše države. Po kratkem posvetovanju o poslovnem redu sekcij, so se določili za nje zastopniki na ta način, da je vsaka zbornica in udruženje odposlalo v vsako sekcijo najmanj po enega zastopnika. Poleg sekcij, ki so bile določene že v programu, se je ustanovila tudi pravna sekcija.

Sekcije so poslovale cel dan, vsaka zase. V finančni sekciji se je cele tri ure pretresovalo vprašanje omejitve trgovine z valutami in devizami. Na široko se je tudi obravnavalo vprašanje ustanovitve borz v Ljubljani in v Skoplju. Izčrpno se je nadalje razgovarjalo o predlogu zagrebškega delegata g. Prpića, kako naj se prepreči vedno naraščanje obrestne mere. Vsaka sekcija je pripravila za svoj delokrog posebne resolucije, ki bodo tvorile sestaven del splošne resolucije kongresa, na katerem se bodo prebrali tudi referati posameznih sekcij.

Zvečer ob 9. uri sta dospela v Skoplje tudi ministri dr. Stojadinović in dr. Krizman, katera so predstavniki kongresa pozdravili že na kolodvoru. Tekom dneva je posebna deputacija, v katero je bil izmed Slovencev določen g. Lenarčič, svetnik Trgovske in obrtniške zbornice za Slovenijo, pozdravila velikega župana, komandanta tretje armije, predsednika občine in metropolita v Skoplju.

Kot zastopniki gospodarskih korporacij in organizacij Slovenije se udeležujejo kongresa: za Trgovsko in obrtniško zbornico za Slovenijo v Ljubljani: predsednik g. Ivan Knez, podpredsednik g. Ivan Ogrin, zborniški svetniki gg. Josip Lenarčič, Jernej Ložar, Anton Rojina, Ivan Rebek in Josip Hafner ter zborniški tajnik g. Ivan Mohorič; za zvezo trgovskih gremijev in zadrug v Sloveniji: načelnih g. Ivan Jelačin ml.; za gremij trgovcev v Ljubljani: načelnik g. Fran Stupica in gg. Stanko Florjančič, Ivan Gregorec in Fran Medic; za trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani: podpredsednik g. I. Kavčič; za trgovski gremij v Mariboru: g. Ivan Kravos; za zvezo industrijev v Ljubljani: gg. Anton Krejči, tovarniški ravnatelj iz Rušah, Viktor Naglas, industrijalec v Ljubljani, Anton Rudež, industrijalec v Ribnici, Viktor Glaser, industrijalec

v Rušah, ing. Josip Boncelj, tovarniški ravnatelj iz Ljubljane, Karol Pole, ravnatelj Stavbene družbe v Ljubljani, Anton Kajfež, industrijalec v Kočevju, Ivan Fišer, tovarniški ravnatelj v Mariboru, Viljem Bizjak, industrijalec v Rogaški Slatini, Ivan Avsenek, tovarniški ravnatelj v Ljubljani, M. Zabret, industrijalec v Britofu pri Kranju, g. ing. Milan Šuklje, tajnik zveze industrijev, za mesno občino ljubljansko: g. dr. Rožič, občinski svetnik in za ljubljansko borzo: g. dr. Marij Dobrila, tajnik borze v Ljubljani.

Gibanje cen v trgovini na debelo.

Beograjski »Privredni Pregled« priobčuje v štev. 19. z dne 11. maja t. l. interesantne podatke o gibanju cen v veletrgovini v nastopni razpredelnici:

Doba	1. skupina: poljedelski proizvodi	2. skupina: žrnina in podobni proizvodi	3. skupina: sadje in sadni izdelki	4. skupina: staveni material	5. skupina: kolonialno blago	6. skupina: industrijski proizvodi	Indeksna številka napram 1. 1913
januar 1913	100	100	100	100	100	100	100
januar 1923	2740	1901	912	2240	1964	2830	2098
januar 1924	2295	2626	910	2062	1667	2647	2034
februar 1924	2580	2880	994	2062	1685	2618	2101
marec 1924	2433	2479	1005	2092	1709	2523	2040
april 1924	2551	2290	969	2060	1683	2484	1973

Indeksna številka v mesecu aprilu t. l. se je napram oni v mesecu marcu t. l. znižala za 67 točk ali za 3.3%.

Najbolj se je znižala cena v II. skupini (živina) za 179 točk ali za 7.6%, najmanj pa v 5. skupini (kolonialno blago) za 26 točk ali 1%.

Pri skupini poljedelski pridelki se je znižala cena za 82 točk. V tej skupini se je najbolj znižala cena ječmena za 7.5%, dočim se je cena za otrobe zvišala za 7.7% in za seno za 6%.

V skupini »živina« so najbolj padle cene prašičev za 573 točk ali 16%, govedi za 8.4%, ostalih vrst pa izpod 6%.

Od kolonialnega blaga se je znižala cena sladkorja za 223 točk ali za 9%, dočim se je cena kave znižala po kakovosti od 2 do 3%.

Pri industrijskih proizvodih so se znižale cene železa, cinka, stekla in ferneža, zvišale pa cene usnja.

Tekom celega meseca aprila je notiral dinar na newyorški borzi relativno stabilno 124.50 do 125.50.

Franjo Pirce:

Naše tovarne mila.

Med industrijo, katere produkte potrebuje tudi vsaka koča, spadajo predvsem tovarne mila. Ta industrija s svojimi modernimi napravami spada tudi med one panoge našega gospodarstva, ki s ponosom kažejo, kako smo se v razmeroma kratkem času v posameznih strokah znali osamosvojiti, postati neodvisni od inozemstva. Človek, ki je pred 40 leti tudi pri nas na Kranjskem videl to neprekusno takratno malo obrt, mora da-

nes, ko vstopi v katerokoli teh tovarn, naravnost ostrmeti, kako je ta panoga tekom kratke dobe industrializacije napredovala tudi pri nas v Sloveniji. Na kakšno popolnoma drugo pot je moderna tehnika spravila izdelovanje potrebsčine, katero danes rabi tudi največji siromak. Kdor še ni videl take večje tovarne, kakor jo imamo na primer v Ljubljani (»Gazela«), v Mariboru (»Zlatorog«), v Celju in Kranju, temu priporočamo, da si jo ogleda. Videl bo na lastne oči, koliko raznovrstnih, tudi z daljnih tujin nabavljenih členov tvori celokupna veriga ogromnega tehničnega in ročnega dela, predno pride dovršeno izdelano blago v promet, v njegove roke, da si jih omije.

Da se je svojčas enostavno izdelovanje tega blaga v razmeroma hitrem času razvilo na višino moderne industrije, se imamo zahvaliti konkurenci tujine, ozir. še bolj njeni nenavadni reklemi. Ta reklama nas je opozorila, da to kar zamorejo tujci, zamoremo tudi mi, saj se dobe n. pr. na Dolenjskem spretno gospodinje, ki to blago razumejo tudi same izdelovati, seveda ne tiste dobrine kakor jo producira z vsemi potrebnimi dodatki velika industrija. Zgoraj smo videli, da imamo v Sloveniji 4 take tovarne, izmed teh dve največji v Mariboru in Ljubljani. V celi državi jih imamo, kolikor nam znano, 15, in sicer poleg že omenjenih še v Zagrebu (2), Osijeku, Brodu, Novem Sadu, Kruševacu, Skoplju Beogradu (2). Manj je industrije za toaletno milo, (Bjelovar, Kruševac, Brod, Novi Sad, Osijek, Karlovac).

Marsikdo ne ve, da je sestavljen košček mila, ki ga drži v roki, iz raznih delov surovin, ki jih ta industrija dobavlja celo iz Argentinije, Avstralije, Ceylona, Kalabara (palmovo olje), Francoske (kolofonija). Samo lužni kamen dobivamo iz Bosne iz tovarne Solvaj, pa tudi to podjetje je inozemsko. Niti glavne sestavine mila, loja nimamo zadosti doma za to industrijo, ker je naša živina mršava, bolje rejena pa se navadno izvaža. Poleg glavne sestavine loja potrebuje ta industrija še: kokosovo in palmovo olje, kolofonijo in lužni kamen.

Svojčas sem videl takrat še malo izdelovalnico mila v Kranju. Pred kratkim sem si ogledal veliko tovarno »Zlatorog« v Mariboru. Ker je bil moj obisk le mimogrede, raje še odložim opis zelo zanimivega izdelovanja mila. Za to bo dana prilika, ko se otvori k tovarni prizidana nova industrija glicerina, edina te vrste v naši državi. Na to novo industrijo bodo v lastnem interesu navezane vse naše tovarne mila glede dobave ozir. od daje takozvanega spodnjega luga (zadnji osanek pri izdeljavi mila, ki doslej ostaja nevpornaben, ki pa ravno tvori glavno snov za izdelavo nitroglicerina). Z ozirom na to, da »Zlatorog« že sedaj izdeluje tudi sodo za pranje, bo s povečano novo tovarno sploh največje slično podjetje v naši državi.

Pred 40 leti je Dragotin Bros v Gosposki ulici imel malo izdelovalnico mila. Takratni Mariborčani so bili bolj občutljivi kot današnji, ki požirajo z živili na Glavnem trgu tudi cele kile cestnih smeti. Brosovo milo je moralo izginiti doli v Melje na prostor današnje tovarne. Povečano podjetje je prešlo kot »Gämseseife« v roke Kirschbaumana, od leta 1919 pa v roke današnje družbe »Prva Mariborska tovarna mila«. Pod vzornim vodstvom inž. Dračarja se je kot »Zlatorog« tekom teh par let razvilo posebno s prizidavo nove tovarne

Izjava.

Zastopniki industrije, obrta in trgovine v Mariboru in okolici so priredili zadnja tri leta razstave v Mariboru. Moralni uspeh je bil dovoljen. Manje dovoljen je bil gnotni uspeh. Zlasti razstava leta 1922. je zaradi slabega vremena in velikih investicij zaključila z večjim primanjkljajem. Zastopniki zgoraj omenjenih gospodarskih krogov so prišli do prepričanja, da ne kaže v Mariboru prirediti vsako leto razstave. Na drugi strani je gospodarskim krogom naše slovenske domovine na tem ležeče, da se njihovih sil ne cepijo preveč, in da se naj napredovanje slovenske industrije, obrta in trgovine v celoti pokaže na velesejmu v Ljubljani, kjer so za to v večji meri na razpolaganje potrebne tehnične priprave.

Ti razlogi so bili odločilni za to, da so se zastopniki industrije, obrta in trgovine Maribora in okolice, mariborska skupina zveze industrijev, trgovski gremij, Slovensko trgovsko društvo, Slovensko obrtno društvo in odbor zadnje razstave dogovorili s konzorcijem ljubljanskega velesejma v tem smislu, da se tekom let 1924., 1925. in 1926. v Mariboru ne priredi nobena obrtno-industrijska razstava, ampak da gospodarski krogi mariborske pokrajine v tej dobi sodelujejo v prvi vrsti pri ljubljanskem velesejmu. Konzorcij ljubljanskega velesejma pa je zaradi tega s primerno vsoto kril primanjkljaj mariborske razstave iz leta 1922.

Ker se v zadnjem času razširjajo vesti, da nameravajo nekateri mariborski obrtniki na svojo pest tudi leta 1924. v Mariboru prirediti razstave, objavljamo, da nismo identični s tem odborom ter da nimamo z istim nobenih stikov. To priobčujemo tudi radi tega, da bodo prizadeti gospodarski krogi o stvari poučeni in da ne bodo zabredli v nepotrebne stroške, ako se nova mariborska razstava ponesreči.

Maribor, 10. maja 1924.

Za Mariborsko krajevno skupino Zveze industrijev: predsednik dr. R. Pipuš l. r.

Za Trgovski gremij Maribor: predsednik Vilko Weixl l. r.

Za Slovensko trgovsko društvo Maribor: predsednik J. N. Šoštar l. r.

Fran Novak l. r., kot bivši predsednik Slovenskega obrtnega društva Maribor in bivši podpredsednik Industrijske obrtne izložbe mariborske iz leta 1923.

Alojz Kriznič l. r., bivši predsednik Industrijske obrtne vzorčne izložbe iz leta 1923.

Bivši odborniki Industrijske obrtne vzorčne izložbe iz leta 1923.:

Miho Vahtar l. r., Ivan Kravos l. r., J. Bureš l. r., Franjo Horvat l. r., Josip Stanjko l. r., J. Kvas l. r., Herman Vidmar l. r., Ferdo Pinter l. r., Fran Čuček l. r., Dragotin Roglič l. r., J. Sulič l. r., Prof. Viktor Cotič l. r.

v najmodernejši in največje podjetje v naši državi.

Mislil, da govorim v interesu vseh podjetij te vrste, ako pri tej priliki pribijem žalostno dejstvo, da se država bore malo zaveda važnosti te industrije. Čeprav naša industrija popolnoma zadošča ne le domači potrebi, nego bi lahko svoje blago tudi izvažala, dopušča naša vlada ugoden uvoz inozemske konkurence. Nasprotno naša industrija ne živa nobenih ugodnosti, ne pri uvozu surovin, niti pri tovarnini izdelkov. Beograd namreč smatra tudi milo za pranje kot luksus blago, ter pri tovarnini za navadno milo zahteva istotako 2 Din za 1 kg, kakor pri toaletnem milu. Najhujšo konkurenco, ki jo občuti zlasti stara Srbija, povzročata teji industriji Francija, ki s posebnimi ugodnostmi podpira izvoz te industrije tudi v našo državo.

Narodnogospodarski položaj Italije.

Italijanski finančni minister De Stefani je imel neposredno pred volitvami v Milanu govor, v katerem je natančneje orisal sedanji gospodarski položaj Italije. Po njegovem mnenju bo ravnovesje v državni bilanci doseženo že v doglednem času.

Medtem ko so državniki, ki so stali na krmilu v letu 1921, računali, da bo imela bilanca v letu 1922/23 okoli 5 milijard lir primanjkljaja, se je Mussolinijevi vladi posrečilo, da se je že v prvih osmih mesecih svojega obstoja primanjkljaj skrčil na 3.029.000.000 lir. Proračun za leto 1923/24 je sicer tudi predvideval znatnejši primanjkljaj, vendar so pa že v prvih osmih mesecih proračunske dobe dohodki prekoračili vsoto za 738 milijonov in obenem so se tudi znatno skrčile obveze, tako da je bil minister v stanu napovedati že tekoče leto ravnovesje v državni bilanci. Z naglimi koraki se bliža torej italijansko narodno gospodarstvo ozdravljenju, kar je najlepše videti pri tečajih državnih papirjev, pri konsolu, ki se lahko smatra za barometer gospodarstva. Prvega majnika je zaključil po 97.90 in in v najkrajšem času je pričakovati, da se bo povspel na 100% svoje normalne vrednosti.

Gospodarstvo Italije je v znatni meri odvisno od ureditve medzaveznih odnosov in o popolnem ozdravljenju ne bo mogoče govoriti, dokler ne bo ugodno rešeno to vprašanje. Italija dolguje Angliji in Ameriki 22 milijard zlatih lir, od katerih ne plačuje sedaj niti obresti. Poskušati bo treba, da se doseže, da bi zavezniški brisali te dolgove. Vendar pa je upravičen dvom, da ne bodo v to privolili, ker bi imelo to zanje zelo težke posledice na svetovnih tržiščih. Medtem, ko se državno gospodarstvo bliža skorajšnjemu ozdravljenju, se nahaja privatna podjetnost še vedno v težki krizi, kar nam očitno kažejo vedno množični se gospodarski polomi. Tekom meseca marca je bilo zabeleženih 652 polomov napram 612 polomom v mesecu februarju in 597 v mesecu januarju. Ako upoštevamo, da je znašalo število polomov v mesecu marcu prošlega leta 437 in v mesecu marcu 1922 samo 232, vidimo, da je dosegla Italija tekom meseca marca t. l. največje število polomov. Med najtežje gospodarske polome spada polom Agrarne banke v Parmii, kjer je bilo 39 milijonov lir primanjkljaja in pričemer je bilo prizadetih nad 10.000 malih vlagateljev.

Minister De Stefani je nadalje omenjal, da so nekteri velekapitalisti poskusili, da se polastijo Credita, ki spada med najmočnejše italijanske zavode in pri katerem so udeleženi najširši ljudski krogi, toda vlada je znala to nakano še pravočasno preprečiti s prepovedjo eskomptne pravice delnic.

Plasiranje poljskega posojila v Italiji v iznosu 400 milijonov, ki se je 17. m. m. zaključilo, je doseglo nepričakovano dober uspeh, podpisala se je osemkrat večja vsota.

Kje je največ telefonov?

Seveda v Ameriki. Washingtonska telefonska družba je napravila statistiko, ki gre nazaj na 1. januar 1922. Novejše statistike ni, za vse dežele namreč. Če pa hočemo primerjati, mora biti statistika istočasna. 1. januarja 1922 je bilo na vsem svetu 21.984.960 telefonov; od teh jih je imela Unija 13.875.219 = 63%. To je bilo v času, ko je znašalo prebivalstvo Unije samo 6% vsega prebivalstva na zemlji. Evropa je imela kljub štirikrat večjemu prebivalstvu samo 25% vseh žic, ves ostali svet pa 12%! 29% vseh žic obratujejo vlade, 71% pa privatniki. Vsak osmi Amerikanec ima telefon. V Kanadi je prišlo 1. januarja 1922 na 100 ljudi 10.2 telefonov, na Danskem 8.2, na Nemškem 3.3, na Angleškem 2.1, na Francoskem 1.3 itd., v vsej Evropi povprečno 1.2. To je pa toliko, kolikor je bilo v Ameriki telefonov leta 1900, tako da je Evropa 22 let za Ameriko.

Še v drugem oziru je Amerika daleč pred Evropo: v razširjenosti po deželi. Skoraj po vseh drugih deželah je telefon omejen v prvi vrsti na večja mesta, dočim ga je v malih mestih in na deželi povprečno zelo malo. Na Angleškem na primer je tretjina vseh žic v Londonu, na Francoskem tretjina v Parizu. V Ameriki pa dobiš telefon povsod po deželi. Najbolj uporabljajo telefon v ameriškem mestu San Francisco, s 25.2 pogovori na osebo. Nato Minneapolis 23.2, Washington 22.8, Los Angeles 22.7, Chicago 22.3, New York 18.2. V Evropi Berlin 9.1, Köln 6.1, Hamburg 8.3, München 7.3, Leipzig 6.9, Breslau 5.3, London 4.8, Liverpool 3.2, Glasgow 3.4, Kopenhagen 14.8!, Dunaj 4.9, Budimpešta 4.4, Rim 2.2, Tokio 4.5, Petrograd 5.7. Malo govori po telefonu v Aziji, Kalkuta in Bombay samo 0.7, Kanton 0.3.

Trgovsko sodišče.

Hranilnica in posojilnica v N., zadruga z neomejeno zavezo, je predlagala vpis zadruge in šestero članov prvega načelstva v zadrugi register.

Deželno sodišče je predlog zavrnilo med drugim iz naslednjih dveh razlogov:

1. Ker so v pravilih določeni deleži po 10 Din prenizki in ne morejo izpolniti namena, ki ga jim predpisujejo §§ 3 a in 11 2 pravil, glasom katerih so namreč denarna sredstva zadruge med drugimi zadrugi deleži, oziroma je zadruga za vse svoje dolžnosti zavezana v prvi vrsti s svojim rezervnim skladom in s celim svojim imetjem.

2. Ker je § 14. pravil, da mora namreč s slučaju likvidacije načelstvo čisto premoženje izročiti župnemu uradu v domačem okraju v nasprotju s predpisi §§ 5 in 48 zadr. zakona, glasom katerih imajo pravila določati tudi razdelitev dobička in izgube med posamezne zadrugnike, oziroma določa za slučaj razdružitve zadruge zadrugi zakon v § 48. št. 3, razdelitev po plačilu dolgov in deležev preostalega prebitka med zadrugnike.

Proti temu sklepu vloženemu rekurzu višje sodišče ni ugodilo. V svojih razlogih je izvajalo, da zadrugi zakon, glede višine zadrugnih deležev sicer ne določa izrecno nobene meje, da pa s tem še ne priznava zadrugi pravice do samovoljne določitve deležev. Obstoj in procvit zadruge je mogoč le na podlagi potrebne obratne glavnice. Ta pa vsaj ob ustanovitvi zadruge sestoji le iz zadrugnih deležev. V pravilih priglase zadruga določeni deleži po 10 Din so pa tako minimalni, da jim glede na sedanjo vrednost denarja niti ne pritiče več značaj zadrugnih deležev in da ne dosejajo niti višine običajnih pristopnin. Tozadevni očitki prvega sodišča je torej opravičen.

Tudi glede razdelitve pribitka za slučaj razdružitve zadruge se je višje sodišče pridružil odločbi deželnega sodišča. Upoštevalo je pri tem, da naj zadruga v smislu § 1. zadr. zak. pospešujejo pridobitne ali gospodarske razmere zadrugnikov, ne pa tretjih oseb. Tudi zadrugno premoženje naj

pripada le zadrugnikom in predpisuje to § 48., št. 3 zadr. zakona in sicer nujno, kajti v nasprotju z določbami pod št. 2 istega paragrafa nimajo določbe pod št. 3 dostavka »ako ni v zadrugi pogodbi določeno drugače.« (§ 11. zadr. zak.).

V smislu zakona je torej v slučaju likvidacije čisto premoženje razdeliti le med zadrugnike in ni s tem nazaranjem v nobenem nasprotju določba § 12 odst. 3 zadr. pravil, da je vsakoletni čisti dobiček porabiti v pomnožitev rezervnega zaklada, vsaj je po izvajanem naziranju ob likvidaciji tudi preostali rezervni zaklad razdeliti med zadrugnike. Zadrugniki se torej z določbo § 12. odst. 3. pravil nikakor ne odrekajo čistemu dobičku.

V vloženem revizijskem rekurzu je stol sedmorice v Zagrebu v obeh spornih točkah ugodil in se pri tem opiral na sledeče razloge.

Zakon ne določa višine zadrugnih deležev. Tudi ti deleži sami ne morejo biti merodajni za preudarek, ali bo možna dosega zadrugnega namena. Gospodarsko podlago pri zadrugah tvori marveč preko deležev segajoča zaveza zadrugnikov, ki je prijavljena zadrugi celo neomejena.

Izpodbijani sklep je torej v nasprotju z besedilom in zmisлом zakona.

Enako nasprotuje zakonu tudi v drugi točki. Zakon zahteva v § 5., št. 6 zgolj, da vsebujejo pravila določbo o razdelitvi dobička in izgube. Ko pri tem govori o razdelitvi med zadrugnike, ima pač pred očmi običajni primer razdelitve, noče pa izključiti, da pravila drugače razpolagajo s čistim dobičkom in zlasti tako, da se mu zadrugniki odrečejo in ga namenijo n. pr. dobrodelnim ali gospodarskim namenom. Ta razlaga je upravičena po nastanku predmetne zakonske določbe. Z njo je pa v zvezi tudi določba § 48., št. 3. Ko se ta sklicuje na § 5., št. 6, se tudi ona znači kot dispozitivna norma. Iz tega sledi, da smejo pravila poljubno določati, kaj se naj zgodi s čistim ostankom imovine v primeru likvidacije.

M. Savić:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Leta 1900 je potoval gosp. Mihajlo Arandjelović po Nemčiji in ponujal srbsko kodeljo posameznim vrvarnam, pa ga niso pustili niti v kontorje. Prišel je v Srbijo, je spoznal po enem vagonu kodelje, katero je odposlal Švajcer iz Leskovca, da je vagon namenjen v Breslavo in da torej Švajcer dobavlja kodeljo neki tvrdki v Breslavi. Nato pošlje on tej tvrdki, ki ga ni hotela pustiti niti v kontor, vzorec, da jih oceni. Tovarna je kodeljo sprejela in jako ugodno ocenila. Obrnila se je na Arandjelovića, da ji dobavlja kodeljo. Isto leto je začel Arandjelović inserirati v »Seiler-Zeitung« in dobil za 150.000 kg naročil. Ko je Švajcer za to zaznal, pride v Leskovec in pokupi vso zalogo kodelje ter dvigne s tem ceno na izredno višino. Zaradi visoke cene je bil Arandjelović primoran dobaviti kodeljo iz Bačke. Da je imel več kapitala, bi mogel pri izvršenih zaključkih veliko zaslužiti. Ker pa ni mogel kupiti vse potrebne množine naenkrat, ga je Švajcer prehitel. Prvi poizkus mu je zaradi tega prinesel izgubo 25.000 Din. Arandjelović je trgoval v družbi z Sotiom Iličem. V sled inseratov v »Seiler-Zeitung« je došlo omenjeno leto približno 15 tovarnarjev in Leskovec nakupovat kodeljo. To leto se je kodelja podražila od 32 na 100 Din za 100 kg. Ko so na ta način v inozemstvu spoznali kvaliteto srbske kodelje, je tvrdka Švajcer prenehala trgovati z njo. Ponehvali pa so prihajati na leskovski trg tudi evropski fabrikati, ker so Leskovčani začeli prodajati vlažno in nesnažno kodeljo. Firma Sigmund Peruc iz Prage je kupila 25—30 vagonov kodelje, pa se ji je precejšen del pokvaril zaradi vlage in nesnage. V sled tega se je opustilo nakupovanje srbske kodelje.

Sedaj nakupuje kodeljo in jo izvažava v inozemstvo tvrdka Kosta Ilić si-

novi, izvažava pa jo tudi Bril po svojem zastopniku Hajmu Karoju. Sicer se izvozi kodelje okoli pol milijona na Bolgarsko, od koder prihajajo vrvarji sami v Srbijo in jo osebno nakupujejo. Ilić je imel nekoč veliko neprikljiko, ko je kupil vagon kodelje od nekega trgovca v Leskovcu in jo poslal v London in so tam ugotovili, da je v vagonu 900 kg kamenja. Tuje odjemalce smo izgubili vsled vlažne kodelje in vsled primešavanja kamenja in drugih tujih snovi.

Seljaki močijo kodeljo ali z brizganjem vode, kajti kodelja sprejema brez zunanjih znakov precejšnjo množino vlage, ali pa jo puste na rosi dve noči, kakor to delajo vranjski Cigani. Taka moča jako škoduje vrvarjem, ker se kodelja pri obdelavanju suši in postaja manjša in je gubitek pri kodelji večkrat večji nego zaslužek za delo.

Vlažna kodelja, stisnjena v bale, začne kmalu trohneti, s čimer izgubi na jakosti in vrednosti. Taka vlažna kodelja je veliko zlo, skoro še večje, kakor primešavanje kamenja in drugih snovi v bale, in bi bilo nujno potrebno, da se take manipulacije preprečijo. Predvsem je potreba ustanoviti v Leskovcu tržno komisijo, ki bi pregledovala na tržni dan kodeljo na trgu, sicer pa kontrolirala kvaliteto za izvoz namenjenega blaga. Za močenje kodelje so zapretene v Rusiji jako ostre kazni.

Tovarne kodelj pošiljajo svoje izdelke naravnost v inozemstvo, kjer imajo jako dober sloves.

Naša kodelja ima na svetovnem trgu za 10 Din nižjo ceno, nego italijanska, ker se trstika ne reže. Ako bi se trstika tudi pri nas rezala, bi naši produkti v ničemer ne zaostajali za italijanskimi. Naša kodelja je boljše nego ruska, a italijanska se smatra za najboljšo. (Dalje prih.)

Trboveljski premog in drva

dobavlja

DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA, Kralja Petra trg 8. — Telefon 220. Plačilo tudi na obroke!

Trgovina.

Naša država je glavna dobaviteljica jajc. Ker sta Rumunija in Ogrska sedaj skoro izključene iz trgovine z jajci in naša država ne more pokrivati celotne potrebe, se kaže na inozemskih tržiščih pomanjkanje jajc, ki so vsled tega na ceni nekoliko pridobila. Čim preskrbi Ogrska svoje lastne hladilnice, namestitev dovoliti prost izvoz za to leto. Trenotno pride kot dobaviteljica jajc za Nemčijo, Avstrijo in Švico v poštev le naša država. Pričakovati je torej, da se bodo cene še zvišale, ker naša država nikakor ne more kriti celotne potrebe.

Ugodnosti za izvoz lesa in lesnih izdelkov preko Djevdjelije. Za les domačega izvora (pozicije 35), ki se izvažava preko Djevdjelije transito za Solun, se bodo izza dne 1. junija 1924 zaračunavali na vseh postajah severno od Niša vozarinski postavki »C« pri plačilu vozarine za najmanj 10.000 kg po vagonu in tovrnem listu.

Trgovsko zastopstvo sovjetske vlade v Trstu. — Ruska sovjetska vlada je pred kratkim otvorila posebno trgovsko zastopstvo v Trstu in Genovi.

Vžigalice v Avstriji se podražje. Avstrija namerava povišati davščino na vžigalice do najvišje izmere 40% davčne vrednosti, na vžigalnice pa od 150 na največ 1000 K. Sedanja davščina na vžigalice znaša 30% vrednosti pri producentu. Donos davščine ni dosegel proračunjenih vsot, ampak je dosegel le približno 10 milijard. Država hoče zaradi tega davščino zvišati, vendar bo pa tudi povišana davščina bistveno nižja, nego v sosednih državah. Hkratu s povišanjem davščine se ukine maksimalna cena za vžigalice.

Konkurzi na Nemškem. Število konkurzov v Nemčiji, ki je znašalo meseca januarja t. l. 28, meseca februarja 42 in meseca marca 62, se je meseca aprila t. l. dvignilo na 125. V istem času (I. četrtletje 1924) je bilo v Italiji priglašeni 1861 konkurzov, dočim je njihovo število v I. četrtletju 1923 znašalo le 1208.

Ogrska trgovska bilanca. — Ogrska je v prvem četrtletju tega leta izvozila za 107.2, uvozila pa 133.3 milijonov zlatih kron blaga. Trgovska bilanca je bila torej pasivna za 26.1 milj. zlatih kron. V isti dobi preteklega leta je znašal pasivum 69.9 milijonov zlatih kron. — Ogrska je v I. četrtletju 1924 izvozila le 173.300 meterskih stotov pšenice v vrednosti 3.82 milijonov zlatih kron.

Industrija.

Gibanje naše industrije. Koncem leta 1923. je bilo v naši državi 7692 industrijskih podjetij. Od teh jih je imelo 28 nad en tisoč delavcev, 41 od 500 do 1000, 110 od 200 do 500, 114 od 50 do 100, 1355 od 10 do 50 in 6098 manj nego 10 delavcev.

Glavna skupščina vzhodnočeške sladkorne industrije. Ob priliki glavne skupščine vzhodnočeške sladkorne industrije, ki se je vršila dne 3. t. m. v Pragi, se je izgotovil specialni film, ki vsebuje vse procese sladkorne produkcije od kultiviranja pesnega semena do končne rafinerije sladkorja.

Kartel ogrskih tovarn za vagona. Po poročilih iz Budapešte se bodo vršila med ogrskimi tovarni za vagona in stroje ob priliki velikih državnih nabavk pogajanja, ki bodo po možnosti sklenila kartelno pogodbo. Ogrska vlada je namreč primorana na podlagi sanacijskega protokola dobaviti Jugoslaviji na račun reparacij 1125 vagonov različnih tipov in 85 strojev. Ogrske tovarne bodo dobile od države dobavni nalog za te vagona in stroje, katerih vrednost bo znašala predvidno 6.5 milijona zlatih kron. Sedaj se bodo vršila med tovarni in vlado tozadevna pogajanja. Ogrska vlada pa bo oddala dobavni nalog šele po predhodnem dogovoru z jugoslovansko vlado.

Denarstvo.

Zalaganje vrednostnih papirjev za kavcije. Finančni minister je na podlagi člena 50. finančnega zakona za l. 1924/25 z razpisom z dne 1. aprila 1924, št. D 4834, odredil, da se v času od 1. aprila 1924 do dne 31. marca 1924 sprejemajo vsi državni ali državno garantirani vrednostni papirji: 1. po nominalni vrednosti, ako se polagajo kot kavcija pri državnih nabavah in dobavah po členu 88. zakona o državnem računovodstvu, 2. v vseh ostalih primerih polagajna kavcije pri državnih oblastvih, ako se zahteva kavcija na podlagi specialnih zakonov ali pravilnikov: a) po borzni vrednosti, ako je ta nižja nego nominalna, b) po nominalni vrednosti, ako je ta nižja nego borzna.

Izplačevanje 6% državnih bonov v kronah in v dinarjih. Finančna delegacija v Ljubljani objavlja v »Uradnem listu« št. 42. z dne 10. t. m., da se bo izplačevanje označenih bonov vršilo od dne 1. maja do dne 1. novembra 1924 v Sloveniji edino pri finančni blagajni v Ljubljani. — Boni se ne prolongirajo več. Obresti za čas po dospelu plačilu se plačuje le za bone kronске vrednosti, izdane do dne 16. oktobra 1919. Izplačilo premij je brezpogojno izključeno.

Uradna statistika hranilnih vlog v Sloveniji. Finančna delegacija v Ljubljani, ki si je za objavo uradne statistike pridobila v Sloveniji neoporečno zaslugo, da je prva in edina med državnimi oblastvi spoznala važnost in pomen statistike, objavlja v »Uradnem listu« št. 42. z dne 10. maja t. l. izkaz o stanju hranilnih vlog pri regulativnih hranilnicah v Ljubljani za I. četrtletje 1924. Po tem izkazu so se hranilne vloge pri hranilnicah v Sloveniji tekom I. četrtletja 1924 dvignile za 16 milijonov dinarjev. Najvišji porast hranilnih vlog izkazujejo: Kranjska hranilnica v Ljubljani (3), Mestna hranilnica v Ljubljani (5), hranilnica kmečkih občin v Ljubljani (nad 2), občinska hranilnica na Vrhniki (nad 1), Mestna hranilnica v Mariboru (2) in Mestna hranilnica v Kočevju (1). — Za primerjavo je zanimivo, da so se hranilne vloge pri hranilnicah na Češkoslovaškem v isti dobi dvignile za 394 milijonov čeških kron.

10 dinarski bankovci (kovači) se lahko zamenjajo samo do 31. maja pri Narodni banki v Beogradu.

Obtok novčanic. Po stanju dne 30. aprila t. l. je imela naša država v obtoku novčanic za 5580 milijonov dinarjev, Češkoslovaška za 8199 milijonov kron, Ogr-

ska za 2,098.091 milijonov kron, Avstrija za 7315 milijard kron in Nemčija za 674.040 trilijonov mark. V istem vrstnem redu je bilo pred enim letom v obtoku 5459 milijonov dinarjev, 9567 milijonov čeških kron, 100.101 milijon ogrskih kron, 4577 milijard avstrijskih kron in 6096 milijard mark.

Davki in takse.

Davčna obremenitev na Češkoslovaškem. Na manifestacijskem zborovanju češkoslovaške industrije, ki se je vršilo te dni v Pragi, se je ugotovilo, da plača vsak državljan na Češkoslovaškem brez ozira na avtonomne doklade 17 krat več direktnih davkov, nego v predvojni dobi. Predvojna obremenitev ene osebe je namreč povprečno znašala leta 1913.: na realnih davkih K 5.9, na dohodnini K 2.7, na splošni pridobnini K 1.4, na posebni pridobnini K 3.2, na davku na poslovnem prometu K —, skupaj K 13.2. Za leto 1924. pa znaša povprečna obremenitev v istem vrstnem redu 16 Kč, 58 Kč, 18 Kč, 14 Kč, 117 Kč, skupaj 223 Kč.

Donos državne trošarine v mesecu februarju t. l. V mesecu februarju t. l. se je pobralo v naši državi 39,800.095 Din državne trošarine. Ta znesek se razdeli na posamezne trošarinske predmete nastopno: na sladkor 18,874.048 Din, pivo 2,299.136 Din, vino 4,658.810 Din, alkohol (špirit) 6,823.502 Din, rakijo 931.798 dinarjev in na ostale predmete 6 milijonov 284.798 Din. Na carinarnah se je pobralo od navedene vsote 10,821.452 dinarjev trošarine, v prvi vrsti na sladkor (7,004.163 Din), kar kaže, da smo uvozili le nekoliko manj, nego polovico za naš konzum potrebnega sladkorja. Na pivo carinarnice niso pobrale nikake trošarine, na vino pa le 15 Din. — V primeru z donosom v mesecu februarju lanskega leta je bil donos letošnjega meseca februarja za 3,215.316 Din ugodnejši.

Z milom „Zlatorog“

postrežete Vaše odjemalce pošteno, ker se uporabljajo za izdelavo samo izbrane surovine. Zato pazite na Vaše zaloge in

naročite pravočasno.

Carina.

Ustanovitev carinskega odseka. — Minister za finance je odredil, da se otvori na Reki odsek glavne carinarnice na Sušaku z delokrogom glavne carinarnice I. reda.

Promet.

Začasne odredbe za blagovni promet s postajo na Reki. — Z dnem 16. maja t. l. začne poslovati »odpravnitvo robe državnih železnic S. H. S.« na mednarodni postaji Fiume tudi za blagovni promet s postajo Fiume loco SHS, to je za one pošiljke, ki se iztovarjajo in izročajo naslovniku, odnosno oddajajo v skladišča, ki so na tej postaji namenjena za izključno porabo naših državnih železnic. V prometu s postajo Sušak pri prevozu na obalni progi se zaračunavajo vozarinski postavki za 1—10 km.

Pomorski promet na Sušaku. — V mesecu aprilu t. l. je dospelo na Sušak 22 parobrodov in 60 jadernic s skupno tonazno 14.281 t. Došlo je 251 t raznega blaga, 1880 t cementa, 2710 hl vina, 100 hl olja, 1850 t premoga itd. Izvozilo pa se je v inozemstvo 5270 m³ raznega lesa, 541 t dog, v tuzemstvo pa 1481 t žita in raznega blaga. Potnikov je bilo v luki Baroš 6632 oseb.

Izvoz in uvoz.

Naš izvoz na Češkoslovaško. — Naše ministrstvo trgovine in industrije zbira podrobne podatke o našem izvozu in uvozu iz Češkoslovaške. Pri tem je ugotovilo, da izvažamo na Češkoslovaško predvsem žito in mlevske izdelke, in sicer v letu 1923. v vrednosti 114 milijonov Din in meso ter živino v vrednosti 319 milijonov dinarjev.

Izvoz sladkorja iz Češkoslovaške je znašal v prvi polovici letošnje kampanje 0.429 milijonov ton, dočim je znašal celoleten eksport v prejšnjem letu 0.266 milijonov ton.

Dopolnilna prenosna taksa od tovarniških poslopij na deželi. — Tovarniška poslopja v Sloveniji so po bivših avstrijskih davčnih predpisih trajno oproščena hišnega davka. Vsled tega so ta poslopja po pripombi 12. IV. št. 1 k tarijni postavki 12. zakona o taksah in pristojbinah oproščena tudi dopolnilne prenosne takse, ker zakon izrecno navaja, da so dopolnilne prenosne takse oproščene vse nepremičnine, ki so trajno oproščene plačevanja zgradarine. — Dasi je besedilo zakona v tem oziru popolnoma jasno, ker stavlja za pogoj oproščanja od dopolnilne prenosne takse edino trajno oproščanje plačevanja zgradarine, je generalna direkcija posrednih davkov poostrila pogoje za oprostito z razpisom z dne 8. aprila 1924, št. 14.588, v toliko, da hoče priznavati taksno prostost samo onim tovarniškim poslopijem, katera so poleg zgradarine oproščena tudi pridobnine. Ta poostriitev je v zakonu neutemeljena, ker je davčna dolžnost za pridobnino po zakonu o osebnih davkih osebna in je torej popolnoma neodvisna od nepremičnine ter se veže edino na pravne in gospodarske subjekte, ne pa objekte. Izvajanje z gornjim razpisom uveljavljenega tolmačenja pogojev za oprostitve od dopolnilne prenosne takse bi pomenjalo za industrijo v Sloveniji trajno občutno novo obremenitev v najkritičnejši dobi. Obremenitev bi bila tem občutnejša, ker plačuje industrija v Sloveniji jako visoke neposredne davke (posebno pridobnino), ki v zvezi z avtonomnimi davki izerpavajo skoro celotne čiste bilančne donose. Spričo teh dejstev je Trgovska in obrtniška zbornica za Slovenijo v Ljubljani naslovila na generalno direkcijo posebno spomenico, v kateri zahteva, da se vnovič prouči vprašanje taksne dolžnosti tovarniških poslopij in odredi, da bodo davčni uradi priznavali za tovarniška poslopja taksno prostost pod pogojem, ki ga navajata zakon in pravilnik.

tek v izvažanju za 732 milijonov; aktivni prebitok v prvem četrtletju znaša 748,482.000 frankov, kar pa je treba seveda vzeti z gotovimi pridržki, bodisi radi načina statističnega dognanja pri francoskih carinarnicah, bodisi tudi radi začasnega vpliva nizkega tečaja francoske valute. Na vsak način pa je ta prebitok precejšnje važnosti za francosko gospodarstvo, ki se le z maloštevilnimi drugimi državami lahko veseli nad takim uspehom. Četudi je potrebno, da se gornji prebitok upošteva z gotovimi pridržki, se lahko sklepa pri vsem tem, da ostale postavke plačilne bilance ne nevtralizirajo prebitka trgovske bilance. — Francoski frank nadaljuje, seveda bolj v počasnem tempu, svojo pot navzgor, k čemur je posebno v zadnjem času pripomogla ameriška špekulacija, na katero je vplivalo jako ugodno poročilo izvedencev. Tečajji za terminske poste se vračajo skoro na vseh trgih k normalnim razmeram, vsled česar se lahko sklepa, da stoji francoska valuta sedaj bolj pod vplivom političnih prilik kot pa zgolj tehničnih vzrokov, kakor je bilo to v zadnjem času. Vsekakor pa prevladuje mnenje, da je francoski frank šel preko svojih moči in skuša se ga ustaliti na bazi približno 65 do 70 švicarskih frankov za francoski frank. Na vsak način bo stabilizacija imela jako dober vpliv na francosko trgovino ki bo potem lahko bolj brezskrbno sklepala posle z inozemstvom in vprašanje je le, če se bo francoska vlada znala uspešno upreti proti eventualni reakciji, da namreč kurz franka izpremeni svojo dosedanjo pot, ki bi bila sicer naravna.

Proslava bojevnikarja Malgaja. Dne 29. maja se bo vršila v Guštanju proslava 6. maja 1919. leta na Tolstem Vrhu pri Guštanju umrlega prvobojevnika, takrat 24 leta starega Frana Malgaja iz Št. Jurja. Nadporočnik Fran Malgaj, ki je zbral malo četico in je šel proti sovražniku, se je 6. maja 1919, videvši, da so pridrveli Avstrijci v premoči do Dravograda in da so vrgli Jugoslovane nazaj, moral tudi on s svojo četico umakniti, ob kateri priliki se je nekje zapel, pri čemer se je utrgala vrv, ročna granata pa se je razpočila in smrtno zadela našega mladega, takrat komaj 24 let starega Franceta Malgaja. Iz hvaležnosti je postavilo slovensko ljudstvo lep, iz 5 in pol metrov visokega kamena izdelan spomenik z nadpisom »Malgaj« in z epilogom, ki ga je dal general Majster vsekati: »Ha, — jaz ne spim — temveč čakam le trenutek in — Vas — da gremo skupaj čez Št. Vid ter se združimo z našimi brati v Ziljski dolini.« Ta slavnost bo istinito velika, kajti že sedaj so se prijavila Sokolska in druga društva iz Maribora, Ljubljane, Zagreba, Sarajeva, Beograda in drugih mest. Jugoslovanska državna železnica bo ugodila obiskovalcem te slavnosti tudi s tem, da jim bo dala polovično vožnjo. Tudi mariborska vojaška godba bo pri tej slavnosti sodelovala na licu mesta. Spomenik pa bo odkrit na Tolstem vrhu, t. j. ravno tam kjer je padel hrabri Malgaj od svoje lastne granate zadet in sicer je to kakih 10 minut od Guštanja, katero mesto je videti že s kolodvora.

Nova stanovanjska naredba na Ogrskem. — Na Ogrskem je izšla dne 30. aprila t. l. nova stanovanjska naredba, ki vsebuje postopno razveljavljenje dosedanjih omejitev (prosto razpolaganje z izpraznjenimi stanovanji), urejuje najemnine in odpovedi ter mezdne in pravne razmere hišnikov.

Živinoreja v Sloveniji. — Po uradnih podatkih se je naštel leta 1923. v Sloveniji 49.748 konj, 348.259 govedi, 261.561 prašičev in 805.566 glav perutnine. V primeru s prejšnjim letom se je zmanjšalo število konj za 17.1%, prašičev za 13%, perutnine pa za 26.6%.

Povišana produkcija solitra v Čilo. — Leta 1923. je znašala produkcija solitra 19.04 milijonov kvintalov, leta 1922. pa le 10.72 milijonov. Izvozilo se je 9.04 milijonov kvintalov v Zedinjene države, 12.03 milijonov kvintalov pa v Evropo.

Kaj nudijo Rusi Angležem? — Kakor poroča »Morningpost«, ponujajo Rusi Angležem kot protidajatev za posojilo razne gospodarske in politične koncepcije. Govori se o prodaji in izročitvi vzhodnokitajskih železnic, o odpoklicu raznih diplomatskih in propagandnih ekspozitur sovjetske vlade v Afganistanu, o ukinitvi posebnega inštituta za komunistično propagando v Taškentu in o popolni odpravi protiangleške propagande v Perziji.

Gospodarski položaj Francije. — Zadnje stanje francoske banke izkazuje nadaljno skrčenje novčaničnega obtoka (za približno 200 milij. državnih predujmov (za 100 milij.) in portfelja. Trgovska bilanca za marec izkazuje prebi-

Tržna poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. (10. maja.) Pripeljalo se je 241 svinj, 1 ovca, 1 koza, 2 kozlička. Cene so bile za vsaki komad sledeče: mladi prašiči 5 do 6 tednov stari 150 do 250, 7 do 9 tednov stari 275 do 400, 3 do 4 mesece stari 625 do 700, 5 do 7 mesecev stari 825 do 950, 8 do 10 mesecev stari 1075 do 1200, 1 leto stari 1450 do 1600, 1 kg žive teže 17.50 do 18.75, 1 kg mrtve teže 20 do 25, 1 koza 200, 1 kozliček 70 do 75 Din. Vkljub deževnemu vremenu je bila kupčija precej živahna in se je prodalo čez polovico pripeljanih repov.

Sejem v Celju. Na celjski svinjski sejem je bilo prignanih 230 komadov svinj. Cene so bile sledeče: 5 do 7 tednov stari prašiči 200 do 300 Din, 9 do 12 tednov 300 do 400 Din, 3 do 4 mesece stari 350 do 425 Din, 5 do 6 mesecev stari 500 do 600 Din, 7 do 8 mesecev stari 750 do 800 Din. Kupčija je bila srednja, opaža pa se padanje cen.

Cene za meso v Celju. (1. maja.) — Govedina: V mesnicah I. vrste 25, v mesnicah II. vrste 23, na trgu I. vrste 24, na trgu II. vrste 22; 1 kg jeter 22. — Teletina: 1 kg telečjega mesa I. 30, II. vrste 25. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. vrste 35, II. vrste 30, jetera 15, slanina I. vrste 36 do 38, slanina II. vrste 34, ameriška slanina 34, mast 39, ameriška mast 32, šunka 45, prekajeno meso I. 45, II. 40 Din. Drobniča: 1 kg kozličevine 25 Din. Klobase: 1 kg krakovskih 50, debrecinskih 50, hrenovk 35, svežih kranjskih 50, suhih kranjskih 60. Din. Perutnina: 1 kokoš 40 do 50, 1 petelin 40 do 50, 1 puran 150, 1 domač zajec manjši 25, večji 30 Din.

Mleko, maslo, jajca, sir na celjskem trgu. (1. maja.) 1 liter mleka 3.50 do 4, 1 kg surovega masla 60, 1 kg čajnega masla 88, 1 kg masla 48, 1 kg bohinskega sira 56 do 60, trapistovskega 34, 1 kg sirčka 16, 1 liter kisle smetane 18 dinarjev.

Cene za meso v Ljubljani. (1. maja.) Govedina: v mesnicah po mestu 20 do 26, na trgu: 1 kg govejega mesa I. 23 do 25, II. vrste 20 do 22, jezik 25, jetera 20 do 25 Din. Teletina: 1 kg telečjega mesa I. vrste 28 do 30, II. vrste 25 do 28, jetera 30 Din. Svinjina: 1 kg prašičjega mesa I. 35, II. vrste 30 do 32.50, jetera 25 do 30, slanina trebušna 27.50 do 30, slanina mešana 32.50, slanina na debelo 30 do 32, ameriška mast 29 do 30, domača mast 37.50 do 38, šunka (gnjati) 45 do 50, prekajeno meso I. 45 do 50, II. vrste 30 do 40 Din. Drobniča: 1 kg koštrunovega 19 do 20, jagnjetina 25, kozličevina 30 Din. Klobase: 1 kg krakovskih 65, debrecinskih 65, hrenovk 42, 1 kg polprekajenih kranjskih 50, suhih kranjskih 80 do 90 Din. Perutnina: 1 kokoš 40 do 55, 1 petelin 40 do 60, 1 domač zajec manjši 16 do 18, večji 20 do 30 dinarjev.

Mleko, maslo, jajca, sir na ljubljanskem trgu. (1. maja.) 1 liter mleka 3 do 4, 1 kg surovega masla 50, čajnega masla 70, masla 55, bohinskega sira 48 do 56, sirčka 12, eno jajce 1 do 1.50 Din.

Cene za vino in žganje v Trstu. (8. maja.) Istrsko belo 100 do 150 lir, črno 130 do 170, briško 160 do 175, vipavsko 80 do 130, vse za 1 hl. Slivovka 40° za liter 9 do 10.50, tropinovec 40° domač 11 do 11.50 lir.

Cene za živino na Dunaju. (V dinarjih po srednjem tečaju avstrijske krone v Zagrebu dne 9. maja.) Svinje, mesnate 25.08 do 30.78, debele 20.66 do 26.80 dinarjev za 1 kg žive teže. Od torika so cene nazadovale za približno 1.14 dinarjev pri kilogramu.

Živina v Budimpešti. (V dinarjih po srednjem tečaju madžarske krone dne 9. maja v Zagrebu.) Voli I. 16.5 do 18.7, ostali 9.45 do 15.95, biki 11 do 18.7, bivoli 9.9 do 13.75, krave, boljše 14.3 do 16.5, izjemoma 17.5 do 18.7, slabše 9.35 do 13.75, mršava živina 6.6 do 9.35, mlada živina 8.8 do 14.85, lahke 23.65 do 26.4, srednje 26.4 do 28.6, težke 27.5 do 29.15 dinarjev za 1 kg žive teže.

Dobava, prodaja.

Dobava sukna, blaga za podlogo in sukanca za mornarske obleke. Pri odeljenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 27. maja t. l. ofertalna licitacija glede dobave sukna, blaga za podlogo in sukanca za mornarske obleke.

Dobava Mercedes-motorjev. Pri odeljenju za mornarico v Zemunu se bo vršila dne 26. maja t. l. ofertalna licitacija glede dobave 9 Mercedes-motorjev.

Prodaja potrebščin za električno razsvetljavo. Glavna carinarnica v Ljubljani bo prodala dne 15. maja t. l. ob 10. uri dopoldne v svojem magacinu »A« potrebščine za električno razsvetljavo.

Dobava ovsa. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo sklenila dne 19. maja t. l. direktna pogodba za dobavo 210.000 kg ovsa.

* * *

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Dobava čopičev. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 1000 komadov čopičev.

Dobava cinkove pločevine. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 100 plošč cinkove pločevine 2000 x 1000 x 0.5 mm. Ponudbe je priložiti do 28. maja 1924.

Dobava čopičev za ličenje. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 100 komadov čopičev za ličenje štev. 24. Ponudbe je priložiti do 20. maja 1924.

Dobava pegamoid-tapet. Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje dobavo 500 m Pegamoid-tapet po vzorcu. Ponudbe je predložiti do 28. maja 1924.

Debava kolesnih obročev. — Direkcija državnih železnic v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo na dan 26. maja 1924 za dobavo 108 komadov kolesnih obročev.

* * *

Pogoji se nahajajo v vpogled pri ekonomskem odeljenju Direkcije državnih železnic v Ljubljani, Gosposvetska cesta (nasprotno velesojmal) vsak delovni dan od 10. do 12. ure.

Iz naših organizacij.

GREMIJ TRGOVCEV LJUBLJANA.

(Konec.)

Stanovanjsko vprašanje.

Mestna občina je sklicala za dan 3. marca vse korporacije v zadevi stanovanjskega vprašanja. Šlo je v glavnem za odpravo stanovanjskega zakona, odnosno, da se zakon podaljša preko 1. 1925. Vendar je gremij na širši odborovi seji, katera se je vršila v zborniških prostorih, po daljši debati zavzel stališče, da se stanovanjski zakon odpravi. Ta sklep je gremij priobčil Zvezi gremijev in Trgovski in obrtniški zbornici, katera je sklicala posebno sejo v tej zadevi, na kateri se je določil poseben odbor, da končno formulira zborniško izjavo.

Plačilni nalogi ali opozoritvene položnice.

Gospod delegat ministra finane dr. Šavnik je povabil svoječasno zastopnike pridobitnih slojev k sebi, da jim razloži svoje mnenje glede naše zahteve za zopetno uvedbo plačilnih nalogov. Mi smo vztrajali odločno na stališču, da naj gospod delegat, kakor je naloge odpravil, tudi potrebno ukrene, da dobimo plačilne naloge zopet nazaj. Gosp. delegat ni hotel o zopetni uvedbi plačilnih nalogov pod nobenim pogojem nič slišati in ni pripustil v ti zadevi kratkoma nikake debate. Mi smo opozorili g. delegata, da so se plačilni nalogi odpravili po njegovi krivdi samo v Sloveniji, medtem ko na Hrvaškem in drugod se isti niso odpravili. Nato je zbornica sklicala ponovno anketo v ti zadevi ter povabila vse zainteresirane korporacije, da se ponovno izjavijo glede zahteve plačilnih nalogov. Tudi pri ti anketi so se vsi načelno in odločno izjavili, da g. delegat uvede zopet plačilne naloge. Obrnili smo se na različne merodajne faktorje v Ljubljani, da našo zahtevo podpirajo, žal do danes, ko je preteklo skoro tri mesece, nismo od g. delegata še nikakega odgovora.

Gremialna trgovska nadaljevalna šola.

Kot poslednja točka mojega poročila je gremialna trgovska nadaljevalna šola, katera je v zadnjem času postala predmet živahnega razpravljanja v »Trgovskem listu«. Gremialna trgovska nadaljevalna šola je, kar zadeva napredka, zelo zaostala v pomenu in razvoju našega trgovskega naraščanja. Gremij sam je uvidel skrajno potrebo reformacije našega šolstva in je g. načelnik dal vodstvu šole naloga, da isto stavi svoje predloge, kako bi se dalo gremialno šolo reorganizirati in, kar je glavno, glede šolske izobrazbe. Oglasili so se medtem različni člani v »Trgovskem tovarišu«,

kateri so pozivljali, naj gremij že enkrat uredi zadevo predizobrazbe gremialne šole. Gremij je zadevo šolstva od lanskega občnega zbora imel vedno v pretrsu, tako da danes stopa s svojo zahtevo na dan. Na zahtevo nekaterih članov, da se uvede štirirazredno in celo šestrazredno srednjo šolo za vstop v gremialno šolo, se za enkrat gremij ne strinja, ker čas, s katerim hočemo urediti našo šolo, zahteva precej truda in velike obzirnosti do naraščanja, vsled tega ne moremo nikakor v enem letu privedi gremialne šole na stopnjo višjih trgovskih šol. Treba je pomisliti, da šola stane precejšnje premoženje gremija in da moramo na tem mestu ožigosati našo državno upravo najstrožje, ker dosedaj ni uvidela potrebe, da bi trgovske šole v najmanjši meri podpirala. Nasprotno, vse naše prošnje so stale brez uspeha. Trgovska in obrtniška zbornica je uvidela potrebo našega šolstva in je nakazala 4000 Din podpore, za kar ji gre tem potom iskrena zahvala. Gremij se je obrnil tudi na mestno občino za podporo, žal brez uspeha. Gremij je sestavil predlog glede predizobrazbe, katerega, upamo, da ga bode tudi sprejeli na današnjem občnem zboru. Zavedajmo se, da moramo korakati z željo po večji izobrazbi bodisi kulturno, gospodarsko ali politično. Naša pot vodi naprej in predvsem pa velja to našemu naraščanju, bodemu zastopniku in predstavitelju trgovskega stanu, ki naj bo ne samo enostransko praktično, ampak vsestransko tudi teoretično dovolj izobražen, tako da bo s svojo trgovsko inteligenco mogel in tudi znal zastopati interese svoje in svojega stanu. V tem smislu smo poslali na vodstvo gremialne trgovske šole g. Jakobu Dimniku prošnjo, da skliče konferenco gremialnih učiteljev ter naj se stavijo predlogi, katere vam v posebnem sklepu sporočimo na današnjem občnem zboru. Na podlagi te izobrazbe, ki jo zahteva gremij, si bo vzgojil inteligentni trgovski naraščaj, ki bo na svojem mestu in ki bo v okviru svojega širokega trgovskega obzorja skrbel za procvit in povzdigo naše trgovine. Od vas, cenjeni zbor, je odvisno, kake trgovce bomo imeli v organizaciji v bodočnosti.

LJUBLJANA
SIMON GREGORČIČEVA ULICA 13
Telefon štev. 552
se priporoča
za naročila vseh v njeno stroko
spadajočih del.
Lastna knjigovoznica.
Izvršitev točna in solidna!

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja

PREMOG

iz slovenskih premogovnikov

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

inozemski premog in koks

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.

Naslov:

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
Miklošičeva cesta št. 15, II. nadstr.

Trgovci Industriji oglašajte v „Trgovskem listu“!

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

špeterijsko blago

raznovrstno žganje,
moko
in deželne pridelke,
raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo
in mlin za dišave z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

JUGOJEKSIM

Trgovska družba. Vekoslav Pelc & dr.

Eksport **LJUBLJANA** Import
Vegova ulica 8

Glavno zastopstvo za Slovenijo in zaloga
mлина „UNION“ Osijek

TRGOVINA

s špeterijskim, kolonijalnim, materijalnim blagom,
deželimi, poljskimi pridelki, lesom in lesnimi izdelki na debelo in drobno

Vsakovrstno

moško perilo

po znižanih cenah priporoča

tovarna perila „TRIGLAV“

G. Vojska in drug

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 8
nasproti hotela Štrukelj

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo,
nogavice, potrebščine za
čevljarje, sedlarje, rinčice,
podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje,
gumbe, sukanec, vezeno,
svilo, tehtnice decimalne
in balančne najceneje pri
JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.